

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Ígyen száma 6 fillér.

MÉRJELNIK HETENKÉNT EGYRE:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági körülmény
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓVIVAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok
előfizetési díjára.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Adófizetők figyelmébe.

A m. királyi pénzügyminiszter a következő körrendeletet bocsátotta ki:

Az államháztartás ideiglenes vitelére vonatkozó felhatalmazásról szóló és 1906. évi június hó 9-én hatályba lépett 1906. évi II. törvénycikk 5. §-a alapján az 1906. év I. negyedének végéig felszaporodott közadótartozások érvényesítése tekintetében a következő határozatok irányadóak:

Az 1905. évből, valamint az 1906. év I. negyedéből származó adótartozásokat mindenki akként törlesztheti, hogy ennek az adótartozásának felét 1906. évi október végéig, másik felét pedig 1907. év végéig tetszése szerinti részletekben fizetheti be.

Ezekről a tartozásokról azok az adózók, akiknek évi egyenes adója 200 K-t nem ér el, a befizetésekre nézve fentebb megjelölt határidőkig kamatot egyáltalán nem fizetnek s kamat csakis ezen határidők lejártától kezdve követelhető egész a befizetés napjáig. Míg azok az adózók, akiknek évi egyenes adója a 200 K-t eléri, adótartozásuk után 1906. évi július 15-től kezdve egész a befizetés napjáig a törvényes kamatot tartoznak fizetni.

Az 1905. évből s a folyó év I. negyedéből származó adótartozásokra nézve ezeket a befizetési kedvezményeket mindenki igénybe veheti a nélkül, hogy ez iránt folyamodnia kellene. Ellenben általában azok, akik messzebb menő halasztást kívánnak igénybe venni, valamint azok az évi 200 K-t elérő vagy azt meghaladó adót fizető adózók, akik ha nem is messzebb menő halasztást, de kamat engedést kívánnak igénybe venni, ebben csak úgy részesülnek, ha ezt kérelmezik.

Az erre vonatkozó kérvények bélyegmentesen nyújthatók be akár a községi (városi) előjáróságoknál, akár pedig a pénzügyigazgatóságoknál, sőt szóbelileg is előadhatók, mely esetben az előadott kérelem rövid tartalma az előjáróság s illetőleg a pénzügyigazgatóság által foglaltatik írásba. Az is meg van engedve, hogy az egy községhez tartozók többen együtt véve adják elő kérelmüket, s hogy az egy községhez tartozók kérelmei, a kérelem tárgyát és indokait feltüntető jegyzék alakjában terjesztessék nek elő.

Jóllehet az 1906. évi II. törvénycikk az 1905. évet megelőző időből eredő adótartozások mikénti törlesztésére nézve rendelkezést nem foglal magában s ezekre nézve kamatmenteséget nem engedélyez, de a törvénynek abból a célzatából, hogy az adótartozások érvényesítése méltányosan történjék s egyeseknek romlására ne vezessen, követhetik, hogy a rendezésbe ezek is bevonassanak.

A halasztási és kamat elengedési kérelmek elbírálásá-

nál a döntő szempontot az képezi, hogy az adózó vagyoni helyzetének, jövődelmi forrásainak s általában fizetési képességének figyelembe vételével, anyagi érdekeinek sérelme vagy éppen veszélyeztetése nélkül mennyiben és mily idő alatt képes tartozásának lerovására.

Ezeknek a szempotoknak méltányos mérlegelése mellett különösen ügyelni kell arra, hogy a messzebb menő fizetési halasztásokkal, vagy éppen a kamatok elengedésével visszaélések ne történjenek, mert azok nem kedvezménykép, hanem csakis akkor adhatók meg, ha azt a szükség kívánja s az adózó anyagi helyzete teszi valóban indokolttá.

Ebből folyólag az 1905. évet megelőző időből eredő tartozásokra halasztás csak oly esetekben adható, midőn ezt az adózó helyzete mellőzhetetlenül teszi, hasonlóképp a törvényben meghatározott eseteken kívül a kamatok általában csak akkor engedhetők el, ha azok fentartása az adózó fizetési képességét befolyásolná. Ily esetekben azonban egy a halasztás, valamint a késedelmi kamatok elengedése a méltányos és elviselhető részletekbe beosztandó egész tartozásra, tehát az 1905. évet megelőző időből eredő, de a rendezésbe bevont tartozásokra is kiterjeszthető.

Az utólag kivett vagy ez után kivendő adóknak az 1905. évre s az 1906. év I. negyedére eső részei ugyanoly elbírálás alá vonandók, mint az ezen időből eredő s már korábban kivett adók. Ellenben az akár korábban kivett, akár ez után kivendő adóknak az 1906. I. negyedévet követő időre eső része a folyó adó fogalma alá esik s minden naptári negyed közepéig pontosan befizetendő, e befizetés elmulasztása esetében pedig kamatok számítandók. Kivétel alá csakis a folyó év II. negyedére járó adók, amely július 15-ig kamatmentesen fizethető be, s be nem fizetés esetén csak július 15-től kezdve van késedelmi kamat számításának helye.

Az adókezelési törvény azon elvi rendelkezésének, hogy a befizetések első sorban a hátralékokra könyvelendők, ezen rendelet végrehajtásánál is érvény szerzendő. Ha tehát valaki folyó adóját, illetőleg evvel felérő összeget fizet is be, ez első sorban a hátraléokra könyvelendő, de a végrehajtási eljárás ellene csak akkor és annyiban fogantatható, ha és amennyiben a folyó adó esedékesekké vált részleteivel s a korábbi tartozásoknak esedékesekké váló részleteivel felérő összeget sem fizetne be. Aki oly összeget fizet, amelyek folyó adójának esedékesekké váló részleteivel felérnek s aki a folyó adóval felérő összegeken kívül 1906. október végéig az 1905. évből és a folyó év I. negyedéből eredő tartozásainak felével felérő összeget az 1907. végéig e tartozásának másik felével felérő részleteket befizet, nemkülönben az a messzebbmenő halasztásban részesülő adózó, aki a folyó adójával felérő részleteken kívül

a hátralékok esedékesekké váló részleteit is befizeti, végrehajtható nem szenvedhet.

A befizetések elszámolása alkalmával különös gond fordítandó arra, hogy kamatok csak annyiban számíttassanak, amennyiben a kamatfizetés alá eső tartozásokkal felérő részlet sem fizettetnék be kellő időben. Ez esetben a kamatok levonása után fennmaradó részlet számolandó el a tőkére.

Kamat számításnak csak a következő esetekben van helye:

a) az 1905. évet megelőző időből eredő hátralékoktól ezek esedékességétől számítva egész a befizetés idejéig;

b) azoknak az adózóknak 1905. évre s az 1906. év I. negyedére eső tartozásai után, akiknek évi adója 200 K-t élér, 1906 július 15-től kezdve;

c) az 1906. év II. negyedére járó adó után, tekintet nélkül az összeg nagyságára, 1906 július 15-től kezdve.

Önként értetik, hogy oly esetben, midőn a folyó adó kivétve nincs, a folyó részletek fizetése s mulasztás esetén a kamatok számítása a legutóbbi jogerős évi adókirovás szerint s az 1883. évi XLIV. t.-cz. 39. és 41. §-ában megállapított módon eszközözendő.

d) az 1906. III. negyedére s az azon túl eső időre járó adók után az 1883. évi XLIV. t.-cz. 41. §-ában a folyó adókra nézve előirt általános rendelkezéshez képest.

e) Azon, az 1905. évből s az 1906. év I. negyedéből eredő adótartozások után, amelyek, habár évi 200 koronán aluli adót fizető adózóknak tartozásai is, de 1906. október végéig s illetőleg 1907 végéig be nem fizettetnek, valamint azon tartozások után, amelyekre nézve messzebb menő vagy kamatmentes halasztás adatott, ezen határidők lejártának s illetőleg a részletek esedékessé válásának idején tal a befizetés szintén kamat számítandó.

Különös gondot kívánok fordítani arra, hogy a kényszerbehajtások ott is, ahol a törvényes előfeltételek megvannak, ok nélkül ne alkalmaztassanak s megfelelő kimérettel vitessenek keresztül.

Az adózók viszonyainak állandó figyelemmel kísérése, a fizetési képességnek kellő időben való igénybe vétele, a közszolgáltatások igazgatását közvetítő községi eljárásoknak s a pénzügyi közegeknek egyik főfeladatát képezi.

Ennélfogva különösen a kisebb adózásoknál nem a kényszerbehajtásoknak gépés alkalmazására, hanem fizetési képességüknek oly időben való igénybevételére kell a súlyt fektetni, midőn jövedelmik befolyának.

Ezek ellen tehát a kényszerbehajtást csak a végső szükség esetén kívánom igénybe venni s ekkor is különös gondot kívánok arra fordítani, hogy a végrehajtások az 1883. évi XLIV. törvénycikk 58. és 60. §-ában, valamint az 1881. évi LX. törvénycikknek az adókezelési törvényben felsorolt 51—67. §-ában megállapított mentességek szigorú figyelemmel tartása mellett vezetessenek keresztül s az e részben előforduló visszaélések megtorlatossanak. Másrészt pedig kikötöm és fentartom magamnak, hogy oly esetben, midőn a végrehajtás ingatlanokra vezetettik, ez az adótartozás részletes kimutatása mellett mindig előzetesen tudomásomra hozassék.

A pénzügyigazgatóságoknak állandó tisztában jelen rendeletem pontos végrehajtását fogantatni s ugy a községi eljárások útján, valamint egyéb rendelkezésekre álló módokon az adózók viszonyairól és fizetési képességéről oly alapos tájékozást szerezni, hogy egyelőre a méltányosság kívánalmainak minden irányban elég tétessék, másfelől azonban az a méltányos eljárás se indokolatlan

kedvezéseknél, se a kincstár megkárosításának forrásává ne válják.

E szempontok szoros ellenőrzését a törvényhatóságok közigazgatási bizottságaitól várom el s e végből közzétessé teszem a pénzügyigazgatóságoknak, hogy a közigazgatási bizottságokat eljárásukról alaposan tájékoztassák s általuk engedélyezett halasztásokról és kamat elengedésekről, az indokokat is feltüntető részletes kimutatást terjeszzenek havonként a közigazgatási bizottságok elé.

A közigazgatási bizottságokat pedig felhívom, hogy a mutatóköz szükséges képet, a jelen rendeletem végrehajtása ügyében külön jelentéseket is tegyenek hozzám.

Az eljárás megkönnyítése végett a közigazgatási bizottságok ellenőrzése mellett felhatalmazom a pénzügyigazgatóságokat, hogy a felszaporodott tartozások törlesztésére, 500 koronát meg nem haladó tartozásoknál, a székcs fővárosi királyi adófelügyelőt pedig 1000 koronát meg nem haladó tartozásoknál, a 1908. év végéig terjedő fizetési részleteket engedélyzhessenek, — hogy ezen összeg keretén belül e halasztások körébe az 1905. év előtti időből eredő adótartozásokat is bevonhassák s hogy rendkívüli esetekben a kamatokat is elengedhessék. Messzebbmenő halasztások és kedvezmények megadását a belügyminiszteriumnak tartom fenn, az eljárás egyszerűsítése érdekében megengedem azonban, hogy a halasztási és kamatengedési esetek ne külön-külön, hanem az indokok tüzetes megjelölésével együttesen is előterjeszhetők legyenek.

A végből, hogy ezen rendelkezéseim fölül az adókezelésre hivatott helyhatósági közegek s az adózó községek is mielőbb kellő tudomást szerezzenek, utasítom a kir. pénzügyigazgatóságokat, hogy jelen rendeletnek sokszorosítását azonnal intézkedjenek s annak egy-egy példányát a kerületükben levő valamennyi város és község előjáróságának külön is küldjék meg.

Budapest, 1906. évi június hó 10-én.

Vidéki városaink közléte.

Vidéki városaink közléteiről — mint már megirtuk — hiteles adatok alapján érdekes és tanulságos környvet adott ki Ehen Gyula. A könyv közérdeklő eredményeinek összefoglalásából itt közöljük a következőket:

Az ország 130 városának magántulajdonát képező földbirtoka megközelítően a 800,000 katasztrális holdat, mely évenként megközelítőleg 8,000,000 koronát jövedelmez. A városok magántulajdonát képező lakházak és egyéb épületeik évenként 2,000,000 koronát túlhaladó bérjövödelmet hoznak.

Ezen jelentékeny jövedelmekkel szemben csak 18 város van, mely községi pótdadót nem fizet. Ellenben 20% -ig terjedő pótdadót fizet 33 város; 20—50% -ig terjedő pótdadót fizet 43 város; 50—100% -ig terjedő pótdadót fizet 35 város. Csupán 1 város van, melynek pótdadója túlhaladja a 100% -ot.

Szerző arra a meggyőződésre jut, hogy a meglévő vagyonosság jövedelmeztetése nem kielégítő; sőt a kényelem-szeretet egyes városokban annyira lábrakapott, hogy egyes jól jövedelmező közintézményeket sem a város maga létesít, hanem átengedi azokat egyesek, vagy társulatok üzleti spekulációjának; ekként terhelvén meg a várost évenként egy-egy tetemes összeggel anélkül, hogy a város törzsvagyonában gyarapodást eredményezne.

Igy van ez a modern közvilágítási eszközök előállításánál, a közúti vasutak létesítésénél és több helyütt a vízvezeték berendezésénél is.

A városoknak legeminensebb kötelessége, hogy lakosaik érdekében oly közegészségi állapotot teremtsenek, mely nem pusztán kényelmet és melegelédést biztosít, hanem egyuttal a népesedési mozgalom kedvező alakulásának is hathatós eszköze gyarantát bizonyít. És ha körültekintünk az ország vidéki városaiban, azt látjuk, hogy az ország 130 vidéki városa közül csak 36 városnak van ivó és használati vízszerezésre alkalmas vízvezetéke. Van ezenkívül 28 városnak 208 ártézi kutja és 29 városnak 492 furt kutja. Csatorna-hálózata azonban csak 12 városnak van. Közkórháza pedig van 89 városnak.

A közvilágítás terén örvendetesen terjed a légszesz- és villamvilágításnak modern rendszere. Ámde városaink legnagyobb részében még most is a petroleumlángokkal világítanak.

Városokban törvény írja elő a közbiztonság létesítését, de mégis azt kell tapasztalni, hogy egy-két városnak még ezen intézménye is hiányzik. A létezőknek tulyomok része pedig oly primitív rendszerben épült, hogy hiányzik azokból a legszükségesebbek: a vízvezeték. A sertészsűrű teleppel és hűtőkamarákkal kapcsolatos modern közbiztonság pedig a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, ami szintén nagy hátránya a közegészségügynek.

Összesen 89 városnak van közkórháza; melyeknek jórésze nyilvánosság jellegével van felruházva. Téboyludája, illetőleg elmegyógyintézet csak kettő van, mely oly csekély szám, hogy Angliával szemben melyen el kell pirulnia a magyar higiéniének! Kórházaink tulyomok is kezdetleges, sok helyen pedig állandó orvosi inspekció sincs.

Az utczaburkolás rendszere városainkban szintén nagyon kezdetleges. Amely városokban szilárd anyaggal (aszfalt, keramit, kockkakó) való burkolást látunk is, azokkal legnagyobbbrészt, csak a parádés utcákban, a főközlekedési vonalakon találkozunk. A mellékutczák és utvonalak pedig maradtak a régi elhanyagolt, primitív állapotban.

A város szegényebb sorsu lakosságának egészségi érdekében nagy sulyt kell fektetnünk a közfürdő létesítésére; melyek ezidő szerint még kevés városban állanak a közönség rendelkezésére.

Városainkban intézményekben most változt közegészségi állapotot teszi tehát érthetővé a halandóságnak azt az ijesztő mértékét, mely szerint a születések száma csak 20 és néhány %, kal haladja túl a halálazások számát. Ugyanis az ország 130 városában a legközelebb elmúlt évben élve született 71,569 személy, a halálazások száma pedig 57,144 volt. E lesújtó arány méltán gondolkozdóba ejtheti az illetékes tényezőket és ezek között, első sorban magukat a közvetlen cselekvésre és gondoskodásra kötelezett városokat, de egyuttal az ország kormányát és törvényhozását is.

A városok kulturális élete terén figyelmünk első sorban a népoktatás ügyére és állapotára irányul. E részben a városok is, mint iskolafentartók meghozzák a tőlük kitelhető áldozatot, amennyiben az ország 130 vidéki városa évenként 6.204,156 koronás szentel iskolai czélokra.

Törvénybe iktatott népoktatási rendszerünknek nagy háza és foglatozása azonban az, hogy a kötelezt oktatás parancsoló ereje mellett, nem mondja ki az ingyenes oktatást.

Az a feladat, mely a magyar nemzeti nyelv jogának érvényét az elemi oktatás területén keresi, megkezdett munkájában simán alkalhadat a maga útján, de csak azon esetben, ha a törvénybe iktatott hatalmi szó mellett az állam és törvényhozás sem nyul a városok és felekezetek zsebébe, hanem anyagi hozzájárulással kellőképpen ellen

sulyozza s kiegyenliti a jelzett jellegű népiskolákkal szemben szerzett ingerencziáját.

Nemcsak figyelemreméltó, de egyuttal megszivlelendő azon jelenség, melyet a fentebb közölt adatok tárnak elibénk. Mig az idegenajku lakossággal elegyes városokban nagy számban fordulnak elő a magyart beszélni nem tudók; addig a majdnem szinmagyar elem lakta városokban feltűnően nagy az analfabéták száma.

A reális pályára készült ifjuságnak megfelelő számu polgári fuiskola áll ugyan rendelkezésére; nagy foglatozása azonban e tanszaknak, hogy gyakorlati iparoktatással nincsen egybekapcsolva. Polgári léányiskolánk száma kielégítő. De nagy hiány mutatkozik a felsőbb léányképzés terén és nem is hátrány az, hogy a meglevőknek is nagy-része felekezeti jellegű. Reáliskolánk kevés. A gimnáziumok jórésze szintén a felekezetek kezében van. Ez nem volna baj. De nagyobb baj az, hogy a meglevő gimnáziumok osztályai tulszulfotak.

Egyetemünk a budapestin kívül csak Kolozsváron van.

A tanitóképzés terén — mely részben szintén a felekezetek kezén van — éppen a magyar nemzeti nyelvi oktatása érdekében, a létező állapot nem kielégítő.

Az ország határszéli városaiban a magyar szinművészet még mindig nagyértékű kultuszmissziózt teljesít. A szinművészet kulturhivatására való tekintettel konstatalni lehet, hogy a vidéki városok számának figyelembe vételével aránylag nagyon csekély a modern színházak száma. Így állandó teli színháza csak a következő városoknak van; Arad, Kolozsvár, Debreczen, Szeged, Pozsony, Sopron, Kassa, Pécs, Nyagyvárad és Keeseméte. Másodrendű színházak: Szabadka, Deés, Győr, Nyitra, Miskolc, Szatmárnémeti, Eperjes, Nagyszeben, Pápa, Nyiregyháza és Ujvidék.

Nyári színházak, illetőleg szinkörök vannak a következő városokban: Hódmezővásárhely, Makó, Kaposvár, Mára-marossziget, Arad és Pozsony.

Nyilvános könyvtára, illetőleg népkönyvtára majdnem minden városnak van. Muzeuumok, képtárak és etnografiai gyűjtemények csak elszórtan találhatók.

Könyvnyomdája van majdnem minden városnak. Helyi hirlap pedig 83 városban jelenik meg.

Magyarországnak, mint par excellence agrikultur-államnak régi jellege, az idő és viszonyok változásai daczára, megmaradt a maga egyoldalúságában.

Mig a bennünket övező iparállomokban évtizedeken keresztül serényen folyt a közgazdasági átalakítások öntudatos munkája, addig mi maradtunk a régiekben; és nem vettünk tudomást a körülöttünk történő új berendezkedésekről, melyeknek célja és feladata nem egyéb, mint a közgazdaság két főágának: a mezőgazdasági és ipari érdekek harmóniájának megteremtése és megszilárdítása.

Magyarország földterületéből a nagybirtokokra esik általában 32-29 százalék; sőt az ország némszében annak négytizede. Így volt ez az 1890. évben, midőn a népszámlálás eredménye szerint az ország lakosainak száma 17.483,201 volt. De ezen változatlan állapotot találta az 1900. évi népszámlálás is, melynek eredménye szerint az ország lakosságának száma 19.259,550-re szaporodott; tehát 1.771,278 emelkedést mutatott. Összehasonlítást tesz e tekintetben a külföldi állapotokkal.

A régi keretek nem voltak többé alkalmasak a másfél-millió lakos szaporulatot tulhaladó népesség befogadására; annak következménye lett az Amerikába való nagyarányu kivándorlás; mely a legközelebb mult évben azon elszomorított képet mutatja, hogy a kivándorlók száma közel

100.000-rel haladja túl hazánkban az üzletések számát; nem hagyva érintetlenül a városokat sem.

Kereső iparosaink és kereskedőink elegendő száma mellett a közlekedési személyzet száma jelentékeny, mely körülményt egybevetve a vasutvonalak nagy számával, a közlekedés fejlettségének kétségbevonhatatlan bizonyítéka. Gyárparancs azonban csak a kezdetlegesség stádiumát éli, valamint ipartelepeink száma is jelentéktelen.

Az ország 122 városában működő pénzintézetekben összesen 1079 798,805 korona betéti tőke van elhelyezve. Tehát oly óriási tőke hever improduktív módon, fontosabb közigazgatási rendeltetés nélkül, mely után a múlt 1905. évi nyereség 19 403,400 koronát tett ki. — Holott a gyár-alapítási alkalom nagy közigazgatási előnye mellett bizonyára nagyobb osztalék is jutna a tulajdonosainak. Az ország 130 városa közül 73 városnak van rendezés katonai lakanyaja.

Közüti vasútja 16 városnak van, melyek túlnyomó részben vállalatok kezelésében lévén, a helyi személyforgalom könnyítésén kívül semmi anyagi előnyt nem biztosítanak.

Az ország városainak szociális viszonyaira vonatkozólag konstatáljuk, hogy a 130 vidéki város közül 94-nek van szegényháza; és az összes városoknak évi szegényügyi kiadása teljes összességben 1 570 365 korona. Ha figyelembe vesszük azon körülményt, hogy a 94 város szegényházáinak fenntartási költségei, az 1 570 365 korona, szegényügyi évi kiadásában befoglaltak, képzetet alkothatunk magunknak arról, hogy városaink szegényügye mily primitív, elhanyagolt állapotban leledik.

Valljuk csak be őszintén, hogy erősen be a főhiba a törvény helytelen rendelkezésében keresendő.

A törvénynek a fönkségéből ered tehát, hogy városaink túlnyomó részének nincs szegényügyi szabályrendelet.

Bármiy szigorú kritikával mérjük is városainknak köz-állapotát, nem férhet kétség ahhoz, hogy kulturális és közigazgatási intézményeikben, valamint lakosságuk intellektuális színvonalában egyesítik magukban azokat az alapvető feltételeket, melyeknek öntudatos és fokozatos fejlesztésével az egyesleges magyar nemzet által kiépíthetőnek és megvalósíthatóknak számottevő tényezői gyanánt valószínűsíthetők meg hivatásukat.

Eltérítve a városok, különösen pedig a rendezett tanácsú városok autonómiájának a szabad mozgást és buzgó tevékenységet megbénító korlátolásáról és a falusi községekkel ugyanazon színvonalra való degradálásáról, számunkra oly terhet rónak törvényeink a városokra, melyek az állam csúszlává és feladatául avasolva, a városoknak költségvetését egyáltalában nem érintenék.

Nem ismételtetjük eléggé a feladatoknak azon sokoldalúságát és sokaságát, melyeket a városok áruházzal hatáskörben az állam helyett teljesítenek, melyek legbizonyosabb számításokkal is igénybe veszik az összes városok 17 000 000 koronát túlhaladó személyi kiadásainak legalább is 18—20 százalékát.

Ha tehát megfelelő alapot keresünk arra, hogy a városok jelzett irányban teljesített funkciójukért kellőképpen rekompenzáltsanak, akkor csak rész kö mutattunk az alább közölt kimutatásban foglalt városi buszfogyasztási adók teljes összegére, mely a 3 000 000 korona évi szolgáltatás megkövetelvény, és indirekt adómnemek átengedésével a városok jogos igényei teljes kielégítést nyerhetnek.

Különösen rész kö mutattunk azon bő jövedelmi forrásra, mely a községi takarékpénztárak intézményének lé-

tesítése által a városok javára megnyitható; különösen pedig, ha törvényalkotás után statuatlanának a községi takarékpénztárak.

Ha számítáiba vesszük, hogy a községi takarékpénztárak intézményének létesítése által, mely szűp nyereség jutna a városoknak osztályrészi: akkor lehetetlen, hogy mi is fel ne buzduljunk a községi takarékpénztárak eszméjének gyakorlati megvalósítása és életbejuttatása mellett.

Amit eddigig e tereen látunk és tapasztalunk, mindez csak gyenge kísérlet, melyet számítáiba venni alig lehet; ámde buzdító példa gyanánt elég jó és údiva. Ilyen kísérlet történt Hajdúszoboszló környékben, hol 1 946,118 korona betét mellett 45 186 korona nyereséggel; Karczagon, hol 347 667 korona betét mellett 7811 korona nyereséggel; Kisújszállakon, hol 1 721 696 korona betét mellett 32 987 korona nyereséggel; Nagybányán, hol 2 928 506 korona betét mellett 26 815 korona nyereséggel; és végül Nagykőrösön, hol 4 112 708 korona betét mellett 72 677 korona nyereséggel zárult az 1905-iki üzleti év.

A városok jövedelmeit szaporítani hivatott új források megnyitására és a meglévők bővítéséről lévén szó, nem hallgathatunk el azon szembeszökő aránytalanságot, mely a városok tisztviselőinek és alkalmazottainak javadalmasága tekintetében mutatkozik. Holott ugyanazon munka és tevékenység körében dolgoznak, semmi jogosultsága sincs annak, hogy oly aránytalanul nagy megkülönböztetések tetszenek tisztviselő és tisztviselő között.

A városok középpontjától kimért 5 kilométer körzeten eső minden darab földnek és minden épületnek a város komplexumához tartozónak is lenni kijelentetnie. A városok és külső gyűrűzetben fekvő nagyobb birtokostek azután a mutatkozó keresethez képest felaprózandók oly csúszlók, hogy a tagozott kisebb területeken a föld tulajdosa és munka után sóvárgó egyének és családok elhelyezést nyerjenek.

Városi közgyűlés.

Első nap

— júl. 3.

Első tárgya a polgármesteri jelentés volt. A polgármesteri jelentés megleg hangon emlékeztet meg Wofalka Nándorról. A jelentést tudomásul veszik.

A lovaregylettel kötött szerződést mutatja be Vecsey Imre főjegyző jóváhagyás végett.

Ezzel kapcsolatosan Degenfeld József gróf szólalt fel. Számlatalt tapasztalta, hogy az ideai versenyeken egy osztrák indító volt itt, ki nem, mint eddig történt, magyarul, hanem a startnál mindig német szavakat használt. Kérdést is intézett emia a lovaregylet titkárához, ki azt a felvilágosítást adta, hogy a lovasok közül többen nem tudnak magyarul, azért indítják utnak a lovakat német szó mellett. Azt hiszi, Bécsben, mincseinek figyelemmela magyar lovasokra. Kéri a tanácsot, hasson oda, hogy ez elő ne fordulhasson.

Juhász Ignác kéri a szerződés felolvasását, Vecsey Imre felolvassa a szerződést.

Simonffy Imre, a lovaregylet elnöke azt mondja, hogy a közgyűlés már jóváhagyta a szerződést. (Felkiáltások: Mikor? Nem tudom róla.)

Vecsey Imre felvilágosítást ad a szerződésre nézve.

Márk Endre a Degenfeld felszólalása folytán azt kéri, hogy a záradékolásban benne legyen, hogy a startnál is kizárólag csak magyar lehet a vezényleti nyelv.

Simonffy Imre mentegeti a lovaregyletet.

Jánosi Zoltán ezt a kérdést világosan látja. A szerződés mindaddig nem jogerős, míg az jóváhagyva nincs. Márk Endrétől eltérőleg azt óhajtja, hogy külön pontba foglalassák be, hogy itt Magyarországon csak magyarul lehet vezényelni.

Juhász Ignác neheztelést fejez ki, mert annak idején nem terjesztették a közgyűlés elé a szerződés pontozatait. Nem szabad megengedni, hogy a mi gyepünkön a lövészny vezetése német nyelven történjék.

Varga Lajos dr. a Jánosi indítványán kívül még egy pontot óhajt a szerződésbe bevenni és pedig ez a totalisátor játék korlátozására vonatkozik.

Vecsey Imre a tanács nevében kijelenti, hogy egyetértene a felszólalóval a totalisátort illetőleg, de konkrét indítványt ő sem tudna tenni.

Kovács József polgármester azt hiszi, hogy az, amit Degenfeld József gr. felhozott, csak éfemer dolog. Elég lesz az, ha azt mondjuk ki, tiltakozunk hasonló eset megismétlése ellen.

A közgyűlés Vecsey indítványát elfogadja azzal a pótlással, hogy a jóváhagyási záradékot a lovaregylet külön aláírni tartozik.

A tanács bejelenti, hogy a miniszter a szénszállítás ügyében hozott határozatot jóváhagyta.

A külső gazdasági cselédekre vonatkozó szabályrendeletet a miniszter jóváhagyta.

Tudomásul vették, hogy a főispán kinevezte az építési bizottság és a loavató bizottság tagjait.

A nagyváradi honvéd hadapród iskolában egy városi alapítványi hely megüresedett. A közgyűlés az alapítványi helyre első helyen Illésy Gyula, másodhelyen Szabó István, harmadik helyen Hegedűs Dezső, negyedik helyen Erdei Ferencz tanulókat ajánlja.

A tiszántúli ev. ref. egyházkerület kéri a várost, hogy a már régebben a két bölcsészeti tanszékre megszavazott 10,000 korona járulékot 1906. évtől kezdve folyósítsa.

A közgyűlés kiutalja a 10,000 koronát, ha igazolják, hogy felállították a bölcsészeti tanszéket.

Az ev. ref. egyházkerület újonnan építendő főgimnáziuma építési költségére 400,000 korona segélyt kér.

Degenfeld József gr. azt kérdi, mit ért a tanács az alatt, hogy a város jogai biztosítsanak, ha megadja a kért segélyt.

Oláh Károly szerint ilyen adománnyal szemben kell a városnak valami jogot biztosítani.

Jánosi Zoltán nem tudja megérteni, hogy most hogy kerül ide az egyház, az iskola közötti jogviszony. Azt indítványozza, hogy az egyházat hagyják ki, de igenis azokért az áldozatokért melyeket a város hoz, biztosítsanak neki jogokat az iskolában.

Simonffy Imre nem kíván a város által a főgimnáziumra befolyást gyakoroltatni. Kéri az erre vonatkozó pontot kihagyni.

Komlóssy Arthur biztosítani kívánja a város befolyását a főgimnáziumra.

Juhász Ignác a város anyagi helyzetét nem látja olyanak, hogy jelenleg ilyen nagy összeget kiadjon. Indítványozza, vétessek le az ügy a napirendről.

Degenfeld József gr. arra a vádra, hogy az egyházkerület nem ad, felvilágosításul kijelenti, hogy az egyházkerület mintegy 300,000 koronával járul a gimnázium építéséhez. Nyilvános adakozás útján aligha lehet olyan összeget összehozni, hogy a város adományát mellőzzék.

Juhász Ignác: Adjon Tisza Pista, az gazdag.

Jánosi Zoltán: Nem ad, sohasem adott.

Degenfeld József gróf: Kérem, nagyon szívesen vesszük Tisza Pista adományát is, csak adjon. Azt hiszi, elég lesz most azt mondani, megadják a segélyt és megbizzák a tanácsot, hogy a feltételekre nézve tárgyaljon az egyházzal, vagy az egyházkerülettel. Kéri a 400,000 korona segély megadását.

Jánosi Zoltán Juhász azon érveit cáfolja, hogy a városnak jelenleg nincs pénze ilyen nagy adományt tenni. Fontosabb kérdést ennél nem ösmer.

Ez a város, ha meg erőltetésébe kerül is, nem tagadhatja meg ezt az adományt. Helyesen tette a város, hogy a kath. főgimnáziumot olyan nagy összeggel segítette. Igaza volt, jól tette. Ha a kálmínista Róma a kath. főgimnáziumra olyan nagy összeget szavazott meg, lehetetlen, hogy a régi iskolájának, a kollégiumnak megtagadja a segélyt.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy nekünk van ref. gimnáziumunk, most csak új épületről van szó. Ha megszavazzuk az összeget, befolyásunkat biztosítani kell.

Zádor Lajos: Még a helye sincs megállapítva a főgimnáziumnak. Addig, míg a terveket nem látja, nem szavazza meg a segélyt.

Márk Endre felvilágosítást ad a tervekre vonatkozólag.

Juhász Ignác és Jánosi Zoltán újabb felszólalása után elnök elrendeli a szavazást.

Először Juhász Ignác napirendről való levétele felett szavaznak.

A halasztási indítvány mellett 49, ellene 60 szavazott tebt az indítványt nem fogadták el.

Ezután a tanács határozata felett szavaztak, de ezt megelőzőleg félóráig tartó vita volt a kérdések felfutése felett, végre is Oláh Károly döntötte el a vitát.

A tanács javaslata és Márk Endre indítványa felett egyszerre rendelte el elnök a szavazást.

Vecsey Imre olvassa a névsort.

Juhász szólni akar, de olyan óriási láрма, zaj keletkezik, hogy nem juthat szóhoz.

A főispán a nagy zűrzavarban felfüggesztette a gyűlést. Az ülés felfüggesztésének tartama alatt egyes csoportok izgatottan tárgyalták a dolgot.

Végre jó negyed óra elteltével Wesszprémy Zoltán főispán újból megnyitotta a gyűlést és a közgyűlés engedelmével megadta a szolász jogát Juhász Ignácznak, ki a kérdés felfutéséhez szól hosszabban.

Márk Endre kijelenti, hogy a békeség kedvéért hozzájárul a kérdésnek oly módon való felfutéséhez, ha azt Juhász Ignác indítványozza.

Körössy Kálmán dr. szintén a kérdés felfutéséhez szól.

Kovács József polgármester azt állítja, ha Juhász indítványa szerint szavaznak, szabálytalan és megsemsíthető.

Magoss György a Juhász indítványa szerint óhajtja a kérdéseket feltenni. Az nem szabálytalan.

Komlóssy Arthur a mellett érvel, hogy a tanács javaslata felett kell szavazni.

Végre fél 8 órakor a főispán felteszi a kérdéseket. Három részre osztja a kérdést.

Első kérdés: megszavazzák-e a 400,000 koronát?

A közgyűlés 49 szótöbbséggel megadta a főgimnázium építésére a 400,000 korona segélyt.

Második kérdés: a tanács javaslata Zólor azon módosításával, hogy az építkezés tekintetében is legyen már befolyása a városnak, elfogadatot.

Harmadik kérdés: elfogadják-e azt, hogy a javaslatban bent legyen az, hogy az egyház és az egyházközség közötti igazságot biztosítsák.

A tanács javaslatának ezt a részét is elfogadják. Végre 8 órakor a főgimnáziumi segély ügye elintézését nyert.

A főispán a tárgyalást még folytatni akarta.

Komlóssy Arthur kéri, hogy a tárgyalást halaszták volna.

Elnök: Csak még a következő tárgyat intenzus el.

A következő tárgy a róm. kath. egyház bizottságának ama kérelme volt, hogy a főgimnázium építéseihez meg szavazzon, de fel nem használt téglameenyiséget adjon ki a város.

A kérelmet teljesítik.

Elnök ezután a tárgyalás folytatását másnap délután 9 órára halasztotta.

Második nap.

Weszprémy Zoltán főispán a közgyűlést megnyitván, tárgyalás alá került a vízvezeték ügye. A közgyűlés rövid vita után elfogadta a tanács határozati javaslatát, mely szerint a vízvezeték létesítésére felveendő költség a közgyűlés jóváhagyó záradékával láttassék el.

Nagy vitát idézett elő a 11-ik gyógyszerár tárgyalása. A vitában az előadón kívül résztvettek: Juhász Ignác, Jánoski Zoltán, Burger Péter dr., Herczegh János, Révy Nándor dr., Varga Lajos dr., Körösi Kálmán dr., Márk Endre, Oláh Károly, Medgyaszay Dezso dr., Kurtesz Mihály bizottsági tagok. Hosszas vita után a közgyűlés 46 szavazattal 28 ellenében a 11-ik gyógyszerár felállítását szükségesnek mondta ki és engedélyezte.

A közgyűlés ezután telkek vételét határozta el és pedig a Kossuth-utcai Bészler-féle házat a Riekl-telek egy részével megvenni határozta a rendőrségi palota cöldejaira 138,600 korona vételárban, úgy azonban, hogy a tanács egy éven belül a rendőrségi palota toronról és költségvetéséről jelentést tegyen a közgyűlésnek.

Megvenni határozta továbbá a közgyűlés az Antal-féle Sačhenyi házat utcazáradékos cöldejével 45,000 koronáért, továbbá a Fűveskört-utcai két házat 24,000 koronáért utcazáradékosan, végül a Pásti-kör szélesebb területre megvett néhány négyzetméter területet 2300 koronáért.

A ezen telkek megvételé tárgyában feben megvettől nevezszerinti szavazással lesz annak idején befejezve.

A közgyűlés körülbelül 10,000 koronát szavazott meg Bocskay István szobrára és szoborbizottságot alakított Weszprémy Zoltán főispán elnöklésével.

A Mester-utcai óvoda kibővítését a közgyűlés ki-mondta, valamint tudomásul vette a Sesztina és Szilágyi P. Hormin-féle alapító oklevelék bemutatását.

Török Gábor erdőmester a közgyűvelmek szaporításának munkájától a tábla árának felemelését javasolta. A közgyűlés az erdőmester javaslatát melléte.

A homokkerti lakosok tojamosdának a közgyűléshez, hogy világitást óvára szavazna meg részükre 400 koronát. A tanács elvi nézőpontra helyezkedve, nem javasolta a kérelem megadását, mert a kertek lakói egymásután fognak ki kérelemmel a városhoz fordulni. A közgyűlés azonban a homokkerti lakosok kérését méltányosnak találta és részükre a kert 400 koronát meg szavazta.

A közgyűlés a Magyar Gyáriparosok Országos Kez-veltségére öt évi kötelezettséggel tagul belépett évi 100 koronával.

A kézirányító egyesület részére megszavazott 500 koronát.

A felügyesztett rendőrtisztviselőknek kiadott félház-telek kiállítását helybenhagyólag tudomásul vette.

Az ipartestületi ipartügyi bizottságot kívánt létesíteni; a közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el és a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

Az öreg honvédek részére a közgyűlés 3 egymásután való évre 400—400 korona segélyt szavazott meg.

Az országos régészeti és emberani társulatba a közgyűlés alapító tagul belépett.

A közgyűlés a római katolikus főgimnázium felügyelő-bizottságába 3 évi tartamra Körner Adolf és Oláh Károly tanácsnokokat küldte ki.

Győrffy Aladár és társai hegyközséggyé való alakulást fordultak a közgyűléshez, mely a kérelmet teljesítette.

Végül a közgyűlés elintézte néhány szabadságolást, özevgyi segély iránt benyújtott kérvényt és tudomásul vett egy állatorvosi és bábaoklevél kiadását.

A közgyűlés tárgyeorozata kimerítetvéen, elnökkel főispán a bizottsági tagok örökösödését elismeréssel emelve ki és a hitelesítő közgyűlés idejéül július hó 5-ik napjának déli 12 óráját tűzve ki, az ülést fel 9 órakor bezárja.

Telekvásárlás.

Legutóbb tartott közgyűlésünk néhány ház-telek vételét határozta el. Ezen telkek a következők: a Bészler-féle házastelek a Kossuth-utczán és a Riekl-féle házastelek egyrésze, a Sačhenyi-utczai Antal-féle házastelek, a Fűveskört-utczán két ház és Pásti-közsében néhány öngyi terület.

A közgyűlés bölcsen cselekedett, midőn ezen telkek megvételét elhatározta, mert mindezekre nagy szükségünk van.

Alkalmosabb helyet egy rendőrségi palota építésére keresve sem találunk, mint a Komáromi-ház és a mellé vendő Bészler-féle telek. A város központján, nyílt utczán fekszenek ezen házak és a rendőrségnek a város legkönyvebben megközelít-hető helyen kell helyüket emelni. A rendőrség mostani hivatalai valóban kritikában állniak, vet még azok is beláthatják, akik a kárány is csomót keresnek. A rendőrtisztviselők eddig is most is oly egyszerűen, világítatlan helyiségben végzik nehéz feladatukat, hogy szinte csodálatos, hogy eddig is megtudták lenni ezen helyiségben. Debrecsen város neve okvetlenül megkívánja a rendőrségi palota létesítést, melyre fedezet is van talán a nagyközségben és mi meg vagyunk győződve, hogy az ezen palota építésére vonatkozó tervekkel a költségvetést a tanács gondjaita veszi és azokat egy éven belül a közgyűlés elé terjeszti.

A Sačhenyi-utczai Antal-féle ház megvételé szintén okos gondolat, mert a Révész-utca okvet-lenül megkívánja a szabályozás mielőbb való kezdetét. A megvett Antal-féle házról jut ter-ület a nevezett utca kiszélesítésre, azonkívül a városnak még mindig megmarad egy jókora te-

lekresz, mely meghozza a befektetett tőke tisztaságát.

Mi már évek óta sürgetjük a Révész-utca kiszélesítését közbiztonsági és közegészségügyi szempontokból. Örüllünk, hogy a közgyűlés helyesle a városi tanács javaslatát és megvétele ajánlotta ezt az aránylag olcsó telket. Most már még a szomszédos telket is meg kell szerezni és akkor a Révész-utca rendezve lesz Nagy szükségünk volt a Fűvészkert-utcai két ház megszerzésére is, mert az utcarendezés ott kívánatos.

A Pásti köz szélesítését is régen tervezi a városi tanács, mert ez a szűk sikátor valóságos személdomb és a közegészségét nagyon is veszélyeztető hely. Az utca kiszélesítése és rendezése az ott lakók régi óhajának teljesítése.

Midőn a közgyűlés ezen telkek megvétele tárgyalt, a bizottsági tagok közül többen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy minek vásárol a város, a központon kívül eső helyeken és mért nem veszi gondjába a Szent-Anna-utca torkolatának kiszélesítését. A magunk részéről szinte helyesnek tartjuk a felszólalást abban az tekintetben, hogy a város egyik legforgalmasabb helye: a Szent-Anna-utca torkolata kiszélesítések, az is bizonyos, hogy az óriási forgalmu Csapó-utca bejárata is rendezést kíván, de nem szabad felednünk, hogy az ezen utcák kiszélesítése óriási pénzaldozatot kíván a városot, amely áldozatokat a város ez idő szerint képtelen meghozni. Ami azonban anyagi erőnköz mérten megvehető, vegyük meg annyival is inkább, mivel nézetünk szerint a Szent-Anna- és Csapó-utcák kiszélesítése várhat még kis időt, ellenben a Révész- és Pásti-utcák rendezése igen sürgős kötelessége a városnak.

Aki ezt el nem hinné, fáradjon el ebben a rekkenő hőségben a nevezett két sikátorba és meg fog győződni szavaink igazságáról és arról, hogy a közgyűlés nagy többsége emberélelmi munkát végzett, mikor ezen sikátorok tarthatatlan voltát rendezni kívánja

Hirek.

— Megyei közgyűlés. Hajdu megye f. hó 13-án, délelőtt 10 órakor tartja rendes közgyűlését. A tárgysorozat 197 pontból áll, melynek legérdekesebb része az alispáni és főjegyzői szék betöltése. Az alispáni állásra többen pályáztak, mindmegannyi érdemes férfiak. Bárki lesz is közülük megválasztva, a vármegye nyer a megválasztottal.

— Egy üdvös indítvány. Azt mindnyájan érezzük, különösen pedig kereskedőink, hogy városunk kiesett a vasuti fővonalból, minek folytán egyenes összeköttetésünk nincs északi és déli Magyarországgal. Éppen azért okos dolgot cselekednek azok, akik segíteni óhajtanak ezen a kellemetlen állapoton. Fejér Ferenc úr. a közigazgatási bizottság f. hó 5-én tartott ülésében azt indítványozta, hogy a közigazgatási bizottság tegyen lépéseket a kereskedelmi miniszteriumnál a rossz összeköttetés megjavítása érdekében. Tüdös János dr. támogatja az indítványt, sőt azt javasolja, hogy a bizottság keresse meg a kereskedelmi minisztert és kifejtve a jelenlegi állapot további

fennmaradásának káros voltát Debreczen és közönségének kereskedelmére és forgalmára, létesítsen egyenes összeköttetést Debreczen javára. Az életrevaló indítvánnyal a közigazgatási bizottság az augusztusi ülésen már részletesen fog foglalkozni.

— Kereskedőink és a vasárnapi munkaszünet. Városunk kereskedői egyembéres mozgalmat indítottak meg a vasárnapi munkaszünet és a záró óra szabályozása ügyében, ezzel is beigazolta, hogy munkatársaik és alkalmazottaiknak szívesen adnak alkalmat az üdülésre és pihenésre. Miután a mozgalom vezetői városunk legintelligensebb kereskedőiből kerültek ki, bizton hisszük, hogy ezt az embéres törekvést összes kereskedőink támogatni fogják.

— Katonáink száma. Városunkban az elmúlt június hóban a katonai létszám a következő volt: cs. és kir. közös-hadseregben 1061 ember és 575 ló; a honvédségnél 735 ember és 211 ló. Átkelésben elszállásoltait 4 tábornok, 16 törzstiszt. Besoroztatott 172 hadköteles, és pedig a közös hadseregbe 64, a honvédséghez 24, a póttartalékba 30, főlászára 47; utóállításra jött 172.

— A pénzügyigazgató jelentése. Faust Elek pénzügyigazgató, kir. tanácsos, a közigazgatási bizottság július hó 5-én tartott ülésében bejelentette, hogy június hóban egyenes adóban 99,187 korona 39 fillér, hadmentességi adóban 154 korona 43 fillér, bélyegjövődékben 106,752 kor. 93 fillér, jogilletékben 52,218 korona 26 fillér, dohányjövődékben 175,224 korona 59 fillér vétetett be. Fizetési halasztást 16 esetben adott.

— A kereskedelmi- és iparkamara közgyűlése. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara július hó 12-én tartja a nyári szünet előtt utolsó közgyűlését. A közgyűlés, melyen jelentős és nagyon sok tárgy kerül elintézésre, rendkívül népesnek ígérkezik. Különös figyelemmel és érdeklődéssel néznek a lapok Szávay Gyula titkár tanulmánya elé, mely az országos csatorna tervezésekre vonatkozik. Az ülésen nagyszámu folyó ügyekről tesz jelentést Szabó Kálmán elnök. Napirenden van számos miniszteri leirat elintézése, állami segélyezések kérvényei. Most fog az elnökös beszámolni az idei ösztöndíjak odaítéléséről. Fontosabb tárgyak még a könyvkereskedők egyesületének kérelme az iskolai könyv beszerzéseik tárgyában; a fatermelés és a hazai ipar; árverési visszaélések; a kereskedelmi alkalmazottak jutalmazása, több társkamarai, hatósági és ipartestületi megkeresés; az ipari szakiskola létesítése; a posta-távírdia-telefon ügyek; iparjogi kérdések és zálogkölcsön intézeti ügyek.

— Közbiztonság. Kovács József polgármester a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentése szerint a rendőrség június hóban lopásért 4, hatóság elleni erőszakért 1, rendőri kihágás czimzen 149 egyént tartóztatott le. A királyi ügyészséghez 16 egyént szállítottak, míg rendőrileg 149 egyént bántettek meg, Felmentés 41 esetben történt. A rendőrfikapitányság 29 esetben adott ki iparipazolványt, melyből 350 korona folyt be az iparoktatás czéljaira.

— Városunk közegészségügye. Varga Emil dr. tisztí főorvos helyettes jelentése szerint június hóban egészségügyi viszonyaink kedvezőtenebbek voltak az elmúlt hónapnál. A halálozás 44 esetben multa felül a májusi halálozásoknál. Nagyból aggodalomra azonban nincs oka, amennyiben a járványos betegségek csak szórványosan fordultak elő és a rögtön alkalmazott orvosi segély folytán enyhé lefolyású volt.

— A debreczeni önkéntes iskola. A 39. gyalogezred eltávozásával felmerült katonai körökben az a kérdés, hogy az ezred önkéntes iskolájai mi fog történni. Így hagyja-e a hadvezetőség, avagy Bróda helyezi át. Miután az önkéntes iskola áthelyezése Debreczen városára némi hátránnyal járna, a közigazgatási bizottság utóbbi ülésén szóba került, hogy az esetleges áthelyezést megakadályozni miképpen lehetne. Kovács József polgármester kijelentette, hogy katonai körökben érdeklődött az önkéntes iskola sorsáról, de határozott választ nem kapott. A közigazgatási bizottság ezért megbizta a polgármestert, hogy tudja meg bizonyosan, hogy az önkéntes iskolát elviszik-e Debreczenből s tegyen esetleg lépést arra nézve, hogy az önkéntes iskola itt maradjon.

— Debreczen — nagyváradi vasút. Évek óta hallunk a debreczen — nagyváradi vasút kiépítéséről, anélkül, hogy dűlőre jutott volna a dolog. A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 26-án tartott ülésében foglalkozott a Török Jenő engedélyes beadványával, ki a vasút kiépítésére 300,000 korona hozzájárulást kér a várostól. A jog- és pénzügyi bizottság elvileg helyesli a nevezett vasút megépítését, de mindaddig a hozzájárulása nézve javaslatot nem tehet a közgyűlésnek, míg az engedélyes a terveket be nem mutatja. Itt-ott a bizottságban hangok merültek fel a vasút létesítése ellen, mi azonban határozottan a létesítés mellett foglalnak állást, bár a 300,000 korona hozzájárulást mostani pénzügyi viszonyaink közepett túlmagnak tartjuk.

— A nagygyógygyógyfördő. Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpént aldozva, holott a hidegvízgyógyfördő ép úgy használható a Nagyerdőn, hol a vízgymög minden modern eszköze, a fürdőberő elismert szakudomány, a lelkiismeretes gyógykezelés rendelkezésre áll. A fürdőberő Barkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb alakszerűséggel tartja lenni a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközeivel és is oleső aron kuráturátja magát mindenki, mint sehol a világban. A víz alkalmazása gyógyezkedő, hőmérsek, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot emeg, hogy azt a legkülönbözőbb betegségéknél eredménytel alkalmazhatjuk. Általában a vízgymög edzőleg, életölég és erőfölég hat. Az anyagcserre fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásolotása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idezetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zarándk ki a hidegvízgyógyfördő alól. A fiatal szervezet erőteljében fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket feléleltük és a lassan működő szerveket felrészítik. Eredménytel alkalmazható tehát a vízgymög és annak különböző alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erődesési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Taplálkósi zavaroknál, u. m. verszegényég, sápkór, kövérség, köszvény, görvélykór és korvizelésnél. 4. Gyomor- bél- és máj betegségéknél. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeivel, a mint: fejförök, szédülés, fejnemők, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál. Basodov-féle betegségéknél, görcsös és hűdes állapotoknál. — A nagygyógygyógyfördőnél modern és célszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha víz fölötté alkalmas tényezők a vizkúrának sikeres használatára. Fővagyó szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva állnaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5-8 óráig; nőeknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagygyógygyógyfördőnél.

Szerkesztői üzenetek.

W. A. Szepesbela. A figyelmet köszönöm én is és köszönöm csak fokozódik, ha valami érdekes és aktuális közigazgatási kérdésről írál lapunkba.

Gazda. A Hortobágy hasznosításának kérdésével az illetékes gazdasági szakörök nagyon is foglalkoznak, mert ezen hasznosítási terv nemcsak a mi érdekünk, hanem az egész országé is. Közigazgatásunk fejlődésére nagy befolyással lesz és nagy műnek kiépítése. Vagy munka lesz ez és éppen ezért megfontolást igényel. Tévedés volna azt hinni, hogy ezen kérdés megoldásával Debreczen ösllakói kárt szenvednek. Ellenkezőleg. A hasznosításból haszna lesz a város

házipénztárának és a közönségnek egyiránt. Éppen azért bűn volna az eszmét eltiporai. A részletekben lehetnek eltérések, a hasznosítás különböző módjainak helyes vagy helytelen voltát lehet vitatni, sőt kell is, ellenben a városi tanácsnak nem lehet kitérni azon munka elől, mely a közjóvedelemnek dus forrásait van hivatva megnyitni. A városi tanács a legnagyobb körültekintéssel jár el a kérdés előkészítésében és becsületes egykezettel éppen azon fáradozik, hogy a pogárság vállairól a közterhek leemelje, vagy legalább is azokat mérsékelje. Megjegyezzük még, hogy észrevételeink szívesen adunk tért, még akkor is, ha nézetek a mi nézeteinkkel ellentében vannak is, mert elfogadjuk nem vagyunk. Végül írjuk, hogy a felülés szerkesztő a Hortobágy hasznosítása ügyében szívesen áll rendelkezésre bármely napon a délelőtti órákban.

Kiváncsi. Az egy év még nem telt le; a pénz letétben van és az eljárás csak akkor folytatható, ha a terminus letelik. Hogy kinek itélük azt a bizonyos összeget, nem tudjuk megmondani, vagy legalább is a felől most nem tehetünk érdemleges nyilatkozatot.

Hortobágy. A munka készül és szeptemberben fog megjelenni. A külön lenyomatból annak idején szívesen küldök példányokat a munka szerzője.

Adózító polgár. Lapunk a közérdeket szolgálja és éppen azért a legnagyobb kezséggel ad tért mind az oly beklődött cikkelynek, mely elfogulatlanul tródk. Amde az Ön cikkelye csak vádakat emlit bizonyítás nélkül, sőt Ön azt kívánja, hogy Ön helyett mi vállaljuk el a felelőséget. Ezt nem tehetjük és éppen azért cikkelyét nem is közöljük.

Sz. G. Helyben. A vitába mi nem elegyedünk annak idején, emelőfgya bíralatot nem mondhatunk afelett sem, hogy abban a nagy közönséget alig érintő és érdeklő kérdésben kinek volt igaz.

Nemességzerető. A kérdezett dolgokat unán néztünk, de oly nevű család városunkban sohasem lakott, így tehát arról feljegyzés nem található. Meltőztassék a leleszi konventhez fordulni, ahol bizonyára megtalálják a nyomokat. Ami az eljárás költségeinek nagyságát illeti, azt előre meghatározni nem lehet, mert az egyik kisebb, a másik nagyobb fáradsággal és kutatással jár. Annnyit azonban tanácsolunk, hogy méltőztassék vigyázni, mert az ilyen kutatók néha napján nagyon sokba kerülnek, nem ritkán minden eredmény nélkül. Legjobb írásbelileg megállapodni. Miután az ügy nagyon bonyolult, a fáradságos kutatásért lehet igény 500 koronát.

Író ember. Méltőztassék Debreczen sz. kir. város nyomdávalalathoz fordulni, hol szívesen nyújtanak felvilágosítással.

K. A. Tesvárs. Nem kerülte ki figyelmünket és már legközelebb foglalkozunk e kérdést.

B. K. dr. Sopron. A cikkelyt köszönjük, felhasználjuk.

Uri dívat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piac-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelenygyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.

787
1906. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróság V. 1135/2. — 1906. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint a Magyar általános k. pénztár r. t. részére dr. Bayer Ferencz ugys mint kk. gyermekei gámja, debreczeni lakostól 440 kor. tóke, ennek megítél 5%, kamatai és eddig összesen 74. K. perköltség erejéig 1906. évi május hó 11-én. bíróilag lefoglalt és 1380 koronára becsült gazdasági gépek és egyéb ingóságok 1906. évi július hó 14-én délután 4 órakor kezdetét veendő és Fancsikán alperes tanyáján megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnal köszpénzfizetés mellett, szükség esetén becsaron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1906. évi június hó 13-án.

Oláh Géza,
bírói kiküldött.